

Akavrel af Tom Krojer

To slående kontraster

Tom Krojer og Thomas Bang hos Asbæk

Kunstrunden

Galerie Asbæk, Ny Adelgade 8-10. Tom Krojer: Akavrel. Til 19. maj. Thomas Bang: Objekter og tegninger. Til 2. juni. Mandag-fredag 11-18. Lørdag 11-16.

TOM KROJER og Thomas Bang er så forskellige, at kontrasten er til at tage af føle på. Den 41-årige Tom Krojer skulpturerer i lette og utværtne oversættelser af Ma-tisse-traditionen. De er malet atslappet og hvilende. Der er et moment af indhold i dem. Tom Krojer holder ferie i Florida, og mens solen stråler fra en blåviolet himmel, maler han akavrel på baderanden. Motiverne er kvinder, som i hans udgave ligner store blomster. En har fået grøn hud og rød baderdragt. Her kan man se, at det er rigtigt, at folk ser anderledes ud, når bare man flytter sig et par tusind kilometer fra jordkoden. Billederne er underholdende som en hurtig leg, og

man kan mærke, at han ikke tager det for tungt. Det gør vi heller ikke. Akavrelene er nok en parentes inden for malerens produktion.

FØR AT BRUGE Thomas Bangs egen betegnelse handler hans udstilling om 'objekter i glas med inkorporerede strukturer'. Den 43-årige dansk-amerikaner er en af

Objekter af Thomas Bang

kunstens problemstillinger. Hver gang, vi har set hans skulpturer, har de handlet om et bestemt afgrænset emne, som han har villet indkredse for at se, hvad det indeholder. Her på udstillingen sammenstiller han en række glas-beholdere på gulvet. De er lukkede eller overskredte og i forskellige farver. De bliver sat sammen med deres skygger, som ikke blot forlænger beholderne, men skaber et vandret mønster til de lodrette former. Meningen med indsæten er hver gang at skabe et nyt spændingsfelt. Nogle af disse objekter kan godt minde om opstillinger af italieneren Morandi. Også Morandi interesserer sig for formens liv og mellemrummens tænk-somme pauser.

Thomas Bang dyrker forholdene mellem det oprejste og det liggende, det gennem-sigtige i de færdige glas og det tætte og det hermetisk lukkede. Han er en spekulativ, intellektuel skulptør, en af kunstens undersøgere, som bringer en næsten laboratorieragtig atmosfære med ind i udstillingslokalen.

Somme tider udstiller Thomas Bangs sammenstillede objekter en koncentreret energi, og man forstår, at det skal være netop sådan og ikke anderledes. Den sammen-hængende logik i bestrebel-serne er til at føle på. Han vil prøve at nydefiniere begreber som stof og form. Han er en af kunstens grænseforskere.

GUNNAR JESPERSEN

Med hilsen fra Island

Nikolaj Svarar Gudnason og Asgerdur Busdottir. Daglig 12-17. Til 19. august.

SVAVAR GUDNASON er en islandsk maler, og samtidig en meget godt bekendt af Danmark. Det er nok at sige, at han under krigen var med i kredsen omkring tidskriftet 'Tilhesten', at han udstillede på den sagnagtige Høstudestilling, og at Kunstforeningen i 1960 arrangerede en stor retrospektiv udstilling af hans olieblade.

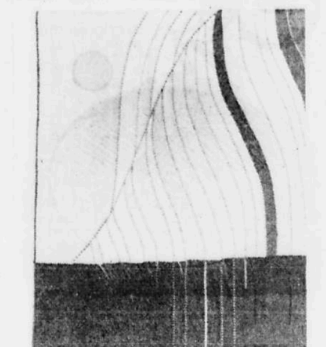
Denne gang gælder det skulpturer, pastellerne og gouacherne. Udstillingen i Nikolaj fortæller, at Svavar Gudnasons billeder har man-

ge slående ligheder med de danske abstrakte ekspres-sionister. Men alligevel er han anderledes end Jørn, Ejgil Jacobsen og Carl-Henning Pedersen. Farvesynet siger noget om forskellen. Balancen mellem de kolde og de varme farver er forrykket mod de mere kolde. Den klare skarphed i klanger og farvernes stejle kraft afspejler et andet lys og en natur, som er større og mere uforsømt end den danske.

Selv da Svavar Gudnason skifter fra den abstrakte ekspres-sionisme til et nonfigura-tivt udtryk, sker der egentlig ikke en afgørende ændring. Formerne forbliver ganske

vist, men han er den, han altid har været. Man finder den samme trang til at nå frem til et stort og slående udtryk. Temperamentet er ganske tydeligt til stede selv i de af-formet mere beskedne ting af papir. Det skinner altid igen-nem, at Svavar Gudnason er en dramatisk ildsjæl, ja, det er billedernes signatur og vand-mærke.

FRA KOLORISTERNES udstilling kender vi Asgerdur Busdottirs billedtæpper. Deres trang til faste opdelinger siger, at de er lidt i familie med den nonfigurative side af Svavar Gudnasons udtryk. Dyrerne følger de lodrette og

Asgerdur Busdottir. Billedtæpper i uld og hestehår fra 1983

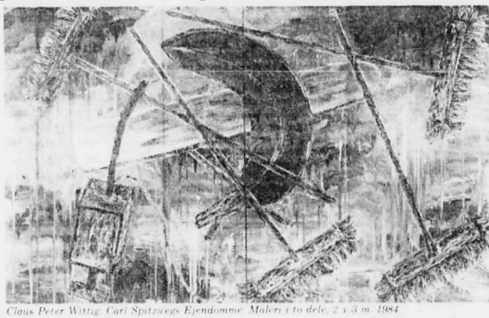
Svavar Gudnason. Pastel, 1967

Hverdag i skråt lys

Claus Peter Wittig. Das Auge der Uno, malerier. Galerie Varballe, Brogade 51. Tirsdag 12-17, lørdag 12-16. Til 31. maj.

ENDNU EN tysk maler i byen og med ham en ganske velkommen minnering af vorre forestillinger om det nye-primitive, såkaldt 'vilde' tyske maleri. Claus Peter Wittig bruger lejlighedsvis træk herfra: løse, raske penselstrøg og en lidt grotesk eller naïv-humoristisk gengivelse af hverdagens fortløbende ønst-stykker, men det er ikke hele billedet.

Udstillingen er domineret af arbejder der stiller hen på en slags. Rex Largo giver os en sammentelling af et badekar, en køl og en stor, stikkende kaktus i et ubestemt og vuggende rum. Det andet, Carl Spitzwegs 'Ejendomme, går

Claus Peter Wittig. Carl Spitzwegs Ejendomme. Maleri i to dele, 2 x 3 m, 1984

endnu tætte på him-melfronten med udsnit af klart monstrede forhang og gardner der trækkes til side for himanden. Ordinære farver suppleres med bronze, metal-lik og glimmer og ornamentik som søttes relæagtigt på fladen med rigelig brug af farver. Wittig bytter interessen fra det, der måtte skulle sig bag gardnerne til billedfladen: knordede og knudeformede former. Det er et mere traditionelt maleri end Spitzwegs billeder, men ikke udstillingens vigtigste.

En mere tryk side af Wittigs arbejde kommer frem i 'forhangsbillederne', kompositioner med udsnit af klart monstrede forhang og gardner der trækkes til side for himanden. Ordinære farver suppleres med bronze, metal-lik og glimmer og ornamentik som søttes relæagtigt på fladen med rigelig brug af farver. Wittig bytter interessen fra det, der måtte skulle sig bag gardnerne til billedfladen: knordede og knudeformede former. Det er et mere traditionelt maleri end Spitzwegs billeder, men ikke udstillingens vigtigste.

OYSTEIN HIORT

mændene ofte har allert hinanden i arbejdsangsten.

Antagelsen af at arbejdet var færdigt da munkene forlod Iona, anser jeg for at bygge på for spinkelt et grundlag. Ganske vist var de følgende århundreder på Island urolige, og klostret i Kells ødelagdes flere gange, men man ved, at i denne ufredstid opstillede de flere steder som tidligere monumentale stenkirker, en original frakulptur med relieffer. Book of Kells har to sider som ikke er færdige. Bogen er et ufuldstændigt arbejde, et 'Work of Progress', for at tale som James Joyce. Den har været klostrets stolthed og har ligget på hyalleret i kirken. En sådan bog anvendes aldrig til hverdag og sjældent ved kirkelige højtid. Jeg tror, arbejdet med bogen er blevet afbrudt og genoptaget i flere forskellige perioder.

DENNE ANTAGELSE kan styrkes ved hjælp af en række detaljerede iagttagelser. Hellegne personer er på nogle billeder fremstillet med glorie, på andre samer de et sådant himmelsk statussymbol. Dette tyder på, at bogen er blevet til i en lang arbejdsperiode. Et af billederne viser Djævelen som en skægget, bevæget og antagelig. Sådanne djævelfigurer ses først i 900-tallet.

Book of Kells. Kristi tilfængelse. Hvidt bogen skrevet

Det er en regel, at hellegne personer står frontal, mens andre personer er i profil. De hellegne skal tage imod bønnen, det skal de ikke. På et af billederne i Book of Kells ser man Kristi tilfængelse. Han er set en face, men rettet om. Håndlangere er i profil. Desto mærkeligere er det derfor, at når Madonna afbildes frontal, sidder Je-

susharnt i profil. Til dette forvirrende billedes ejendommeligheder hører også at Madonna har to hoveder, mens Jesus har to venstre-fødder. Hun har glorie, men han ikke. At Kristus her er i profil kan forklares ved at datere billedet til 900-tallet. I Essen, Paderborn og Waulcourt findes tidlige skulpturer fra omkring 970 og et halvt århundrede frem, som viser Madonna med Kristus i profil. Sandsynligvis har disse skulpturer stået under en baldakin, så frist til tilbedelse kunne ske fra tre sider. Man kunne knæle for Madonna og siden flytte sig og knæle for Jesus. Foran et todimensionalt billede fungerer dette ikke, men jeg tror, malerne har fulgt billedhuggerens intentioner. Hvis dette er rigtigt, skal bogmaleriet være udført henimod slutningen af 900-tallet.

Der findes et par andre ejendommeligheder i Book of Kells, som kan tale for, at dele af den kan dateres sent. Tegnsætningen består af kvadratiske tegn. Dette bruges sent i manuskripter, først i slutningen af 900-tallet. Book of Kells er desuden det eneste af de irske manuskripter, som har plantecornametik, dette taler for en sen datering.

Når man lægger disse omstændigheder sammen, kan man komme frem til den antagelse, at bogen har en lang tilværelse, sandsynligvis flere hundrede år.

Dette kan man spekulere over i biblioteket i Trinity College i Dublin, hvor de irlandske bøger opbevares. Nu hvor Book of Kells vises på Louisiana, er der en god anledning til at nysurdere gamle dateringer.

DET GAMLE irlandske bogmaleri har desuden en kunstnerisk aktualitet. Det er ikke kun fantastiske billeder af hellegne, men også fascinerende, abstrakte symboler og snørklede bogstavarrangementer. Nogle sider i disse manuskripter er helt nonfigurative, det vil sige aldeles uden nogen gengivelse af den omgivende virkelighed. Man bliver traktet af disse sider carpet pages (tæppe-sider). For tidskunstner helte, for eksempel Vasarely eller Frank Stella, har udfundet deres maleri efter lignende principper. I en afkrog af Europa, på det fjerne, stormramte Island, skabtes således under middelalderens mørke århundreder en fantastisk varieret, glædefuld, men også stædig væk-aktuel kunst.

TEDDY BRUNTS

Ny ballet på Østre Gasværk

Gæstespil af M. Cunningham

AF Ebbe Mark

ØSTRE GASVÆRK bliver ramme om et stort, amerikansk danse-gæstespil de to sidste dage i maj, når Merce Cunningham og hans kompagni rykker ind for at vise sig for første gang i Danmark. På samme måde som Martha Graham prægede den første generation af ny dans i USA, har Merce Cunningham med sin stil og sin inspiration præget de fleste af dem, der nu tegner den aktuelle skabning i dans og bevægelse. Merce Cunningham, der i dag er 63, begyndte selv sin karriere som solist hos Martha Graham, hvis kompagni han forlod i 1945. Han havde allerede da manifesteret sig som koreograf, og i 1952 dannede han sin egen gruppe.

Merce Cunningham har fra første færd befundet sig i den amerikanske avantgarde, og her har han samarbejdet med nogle af de betydeligste komponister, dansere og billedkunstnere frem til i dag. Det er især hans nære forbindelse med komponisten John Cage, der har givet kompagniet sin specielle struktur og stil, men også folk som Robert Rauschenberg og Andy Warhol har været involveret i hans skabning.

Det der adskiller Cunningham fra forgængerne i amerikansk dans, er hans totale frigørelse af den litterære og dramatiske baggrund. I samarbejde med John Cage praktiserer de to kunstnere dansens og lydens uafhængighed af hinanden. Gang på gang har hans værker rejst diskussioner, men hver gang med stimulerende udgang. Han har givet både dansere og tilskuerne en ny forståelse af, hvad en danserestilling kan være. Cunningham har i de seneste år kaldt sine forestillinger 'events', fordi han oftest skaber på stedet til det enkelte rum. Hver event, der varer omkring halvdelen af en time, består af sammenflettede elementer, nogle passerager fra gamle forestillinger, nogle nye, der springer af øjeblikket, og som bearbejdes.

Ved gæstespiet i Gasværkholder deltager komponisterne John Cage og David Tudor.

DET engelske new wave spiller The Psychedelic Furs spiller lørdag den 16. juni i Alexandra. I går søndag: Mørz Moves, gruppens tredje LP siden debut i 1977.

DEN RYTSMISKE Antenneko-

der gør en stor indsats for undervisningen i nye danseformer, har i øjeblikket besøg af danserne Martha Dunoon, der kommer fra Peru, og franskmændene Pierre Auzias.

Den 17. juni i aften: Det Franske Kulturinstitut sammen med andre fra skolen. I weekenden indleder de en workshop-serie for danske dansere.

Trusser kommer på udstilling

AF Kaj Christiansen
AALBORG (Politiken) — Aalborg Historiske Museum åbner i morgen en udstilling med titlen 'De uænnelige' — fra snoreliv til langstrasse'. Den er produceret af Teko- og Børstefabrikken i Aalborg. Det er første gang, den vises i Danmark. Det er en beretning i genstande, ord og billeder om udviklingen af dansernes uænnelige underbeklædning i forskellige århundreder op til vores dages moderne tøj-udrustning. Museet rummer desuden i sommer to andre udstillinger. Den ene er om slæderhesten, der kom til Island i sidste halvdel af 800-tallet i forbindelse med det store landnám. Den er produceret af Reykjavík-museet og Nordatlantisk museum. Den anden er om slæderhesten, der kom til Island i sidste halvdel af 800-tallet i forbindelse med det store landnám. Den er produceret af Reykjavík-museet og Nordatlantisk museum. Den anden er om slæderhesten, der kom til Island i sidste halvdel af 800-tallet i forbindelse med det store landnám. Den er produceret af Reykjavík-museet og Nordatlantisk museum.